

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาเกี่ยวกับนักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาเป็นปัญหาที่สร้างความหนักใจให้แก่ผู้บริหารและครูตามโรงเรียนต่าง ๆ ปัญหาหนึ่ง พฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาก็คงกล่าวนี้ เช่น การทะเลาะวิวาทชกต่อย ก่อกวนในชั้นเรียน ทำลายทรัพย์สินของโรงเรียนหรือการปล่อยปละไม่เอาใจใส่การเรียน พฤติกรรมเหล่านี้รบกวนการดำเนินการสอนของครูอันเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้การเรียนการสอนไม่บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ จึงได้มีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับพฤติกรรมเหล่านี้ เช่น กอร์ดอนและแกลลิมอร์ (Gordon and Gallimore 1972 : 209-213) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียน โดยให้ครูในรัฐฮาวาย ประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียนที่กำลังอยู่ในวัยรุ่น ผลการประเมินพบว่า พฤติกรรมก่อกวนผู้อื่นและการส่งเสียงดังเป็นพฤติกรรมที่เป็นปัญหามากที่สุด ปรีชา ชรรมา และถาวร เกิดเกียรติพงษ์ (2511 : 14-46) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียนวัยรุ่นไทยในความคิดเห็นของครูและนักเรียน พบว่า ทั้งครูและนักเรียนมีความเห็นสอดคล้องกันว่า พฤติกรรมไม่สนใจเรียนเป็นพฤติกรรมหนึ่งที่เป็นปัญหาในการเรียนการสอน ศุภวดี ชูวงศ์ (2519 : 68-69) ได้ศึกษาปัญหาทางวินัยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดนครศรีธรรมราชในทัศนะของครู พบว่า พฤติกรรมส่งเสียงดังและก่อกวนรำคาญแก่ผู้อื่นในชั้นเรียนเป็นพฤติกรรมที่พบบ่อย และการแก้ไขพฤติกรรมที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอนนี้ครูแต่ละคนก็ใช้วิธีแตกต่างกันออกไป เช่น ให้ออกไปยืนนอกห้อง ตี คำหนักใจเตือน หักคะแนนความประพฤติ ให้ความสนใจเป็นรายบุคคล ให้อ่านแนะนำ อธิบาย ทำการศึกษาเป็นรายกรณีหรือส่งต่อให้ผู้อื่นช่วยแก้ไข เช่น อาจารย์ฝ่ายปกครอง อาจารย์ใหญ่ เป็นต้น มาลินี จุโทปะมา

(2520 : 93-98) ได้ทำการศึกษาดังวิธีแก้ไขพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียนที่ครูแนะแนว ใช้ พบว่า วิธีที่นำมาใช้คือ กุ ตี หักคะแนน กักบริเวณ ไล่ออกจากชั้นเรียน ชี้แจง ให้เห็นถูกผิด ให้รางวัล และการยกย่องชมเชย

จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอนในห้องเรียนเป็นพฤติกรรมที่พบบ่อย และได้มีการศึกษาค้นคว้าวิธีการที่จะนำมาใช้ในการลดหรือหยุดยั้งการเกิดพฤติกรรมในแบบต่าง ๆ ซึ่งหลักการที่นำมาใช้หลักการหนึ่งคือ หลักของการปรับพฤติกรรม (Behavior modification) และในขณะเดียวกันก็ได้มีการพัฒนาวิธีการของการปรับพฤติกรรมเรื่อยมา วิธีการของการปรับพฤติกรรม เป็นเทคนิคของการปรับพฤติกรรมที่นำหลักของพฤติกรรม (Behavior principle) มาประยุกต์ใช้อย่างเป็นระบบ (Kalish 1981 : 3) โดยใช้หลักของทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบคลาสสิก (Classical conditioning) ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำ (Operant conditioning) และทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบผ่านตัวกลาง (Mediated Learning) (Kalish 1981 : 7)

การปรับพฤติกรรมที่นำทฤษฎีการเรียนรู้มาใช้อย่างเป็นระบบวิธีหนึ่งคือ การปรับพฤติกรรมที่มีพื้นฐานจากทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำ (Instrumental or Operant Conditioning) ซึ่งแนวคิดนี้ได้กล่าวไว้ว่า พฤติกรรมที่แสดงออกมานั้นขึ้นกับการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม (Skinner Cited by Kalish 1981 : 119) และเน้นความสำคัญของการเสริมแรงว่า การกระทำใด ๆ ที่ได้รับแรงเสริมจะมีแนวโน้มทำให้การกระทำนั้นเกิดขึ้นอีก ส่วนการกระทำที่ไม่ได้รับการเสริมแรงก็มีแนวโน้มที่จะลดลง และหายไปที่สุดในที่สุด (Hilgard and Bower 1966 : 111)

ได้มีการนำวิธีการของการปรับพฤติกรรมมาใช้ในการแก้ปัญหาทางพฤติกรรมของเด็กไทย โดยนำเทคนิคการปรับพฤติกรรมและตัวเสริมแรงแบบต่าง ๆ มาใช้ เช่น มีการนำแรงเสริมทางสังคมมาใช้ในการปรับพฤติกรรมจนอยู่ไม่สุขเกินปกติ ก้าวร้าว และเจียมขี้นมดปกติของนักเรียน โดย เบญจกุล จินาพันธุ์ (2517 : 33) เรณู ผดุงถิ่น (2517 : 43-44) และสมพร สุกตัญญู (ม.ร.ว.) (2522 : 45-79) พบว่า ใช้ได้ผลดี เด็กแสดงพฤติกรรมที่พึงปรารถนามากขึ้นกว่าเดิม

การนำการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรทดกรมาใช้ เช่น ลักษณะ ฤกษ์มา (2524 : 67) นำมาใช้เสริมแรงพฤติกรรม รถมตาม—ตอบคำถาม และการทำการบ้านวิชาภาษาอังกฤษ. สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต และคณะ (2526 : 69) นำมาใช้เสริมแรงเพื่อศึกษาสัมฤทธิ์ผลทางการอ่านภาษาไทยของ เด็กปัญญาอ่อนที่สามารถเรียนได้ พบว่าพฤติกรรม รถมตาม—ตอบคำถามของเด็กเพิ่มขึ้น และสัมฤทธิ์ผลทางการ เรียนของเด็กเพิ่มขึ้นกว่าเดิม และวันทนา กิ่งจงเจริญสุข (2526 : 28) ยังนำการ เสริมแรงด้วย เบี้ยอรทดกรมาทดลองใช้ลดพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาในชั้นเรียน โดยวางเงื่อนไข เป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคล พบว่า สามารถลดพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาในชั้นเรียนได้ และการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มหรือเป็นรายบุคคลให้ผลไม่แตกต่างกัน

ประนอม ประเสริฐศรีศักดิ์ และกรรณิการ์ สิทธิศักดิ์ ได้นำการใช้ตัวแบบร่วมกับ การเสริมแรงทางบวกมาใช้ โดย ประนอม ประเสริฐศรีศักดิ์ (2524 : 48) ได้นำมาใช้กับการถามและตอบคำถามในชั้นเรียนของเด็กปัญญาอ่อนที่สามารถเรียนได้ พบว่าสามารถเพิ่มพฤติกรรม รถมตามและตอบคำถามของเด็กได้ กรรณิการ์ สิทธิศักดิ์ (2522 : 42) นำมาใช้กับพฤติกรรม การ เลียนแบบพบว่าเด็กมีพฤติกรรม การ เลียนแบบที่ถูกต้องมากกว่าการ ไม่ให้การเสริมแรง

เขาวานาฏ วุฒิช่าง (2524 : 28) ได้ศึกษาสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ภายหลังจาก เปิดโอกาสให้เลือกกิจกรรม ภายหลังจากทำแบบฝึกหัดวิชาคณิตศาสตร์ พบว่าการ เปิดโอกาสให้เลือกกิจกรรม ภายหลังจาก ทำแบบฝึกหัดวิชาคณิตศาสตร์ ทำให้สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เพิ่มขึ้น

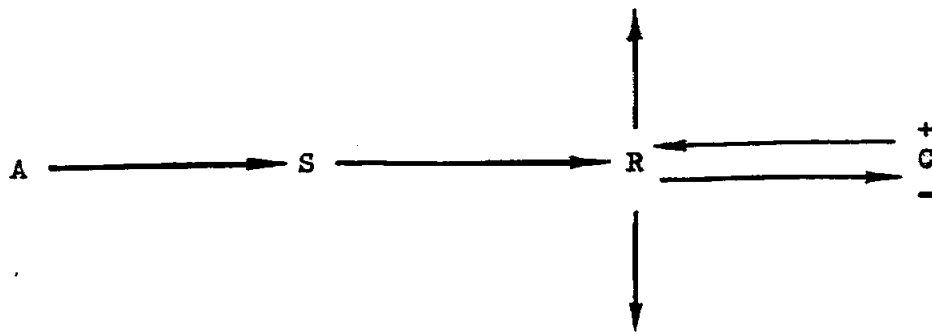
นอกจากนี้ยังมีการนำการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรทดกรและแรงเสริมทางสังคมมาทดลองใช้โดย สมคิด สกลสถาปัตยกรรม (2525 : 28) นำมาใช้ในการศึกษาความแตกต่างของความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการเสริมแรงด้วยแรงเสริมทางสังคม มีความสามารถในการแก้ปัญหาเพิ่มขึ้นมากกว่านักเรียนที่ได้รับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรทดกร และนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรทดกรมีความสามารถเพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการเสริมแรง

จากการสำรวจงานวิจัยในประเทศไทยที่ผ่านมามีการนำเทคนิคของการปรับพฤติกรรมแบบต่าง ๆ มาใช้ แต่เป็นการนำเทคนิคของการปรับพฤติกรรมที่เด็กหรือผู้ถูกปรับพฤติกรรมมีส่วนร่วมหรือมีส่วนตัดสินใจในการดำเนินการปรับพฤติกรรมน้อย วิธีการปรับพฤติกรรมที่ค้ำนำจะให้ทั้งสองฝ่ายได้มีส่วนในการดำเนินการและการวางแผนร่วมกัน วิธีการที่จะทำให้เด็กมีส่วนร่วมอาจใช้วิธีการของการควบคุมตนเอง (Self-control) หรือใช้เทคนิคการทำสัญญาเงื่อนไข (Contingency contracting) การทำสัญญาเงื่อนไขเป็นเทคนิคทางการปรับพฤติกรรมแบบต่าง ๆ มาผสมผสานกันโดยมีเทคนิคของการให้รางวัล การลงโทษ การให้รางวัลพิเศษ และการให้เด็กรับผิดชอบในสัญญาที่กระทำร่วมกัน เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเงื่อนไขของสัญญาโดยเด็กจะทราบถึงพฤติกรรมที่เขาต้องหยุดยั้ง และยังทราบถึงผลกรรมที่เขาจะได้รับตั้งแต่เริ่มการทดลอง ซึ่งเป็นวิธีการที่ช่วยให้ผู้ใหญ่และเด็กมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และเป็นแนวทางให้เด็กมีความรับผิดชอบต่อผลที่เกิดจากการกระทำของตน

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำ (Operant Conditioning) ของ บี.เอฟ. สกินเนอร์ (B.F. Skinner) ซึ่งกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกับสภาพแวดล้อมที่เป็นตัวทำให้เกิดพฤติกรรม (Antecedent) กับผลกรรม (Consequences) ที่เกิดขึ้นหลังจากที่อินทรีย์ได้แสดงพฤติกรรมนั้นแล้ว (Kazdin 1977 :1) ทฤษฎีการเรียนรู้เงื่อนไขผลกรรมเน้นที่ผลกรรมของพฤติกรรมนั้นเป็นสิ่งสำคัญ ดังแผนภาพข้างล่างนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A คือ สภาพแวดล้อม

S คือ สิ่งเร้า

R คือ พฤติกรรมอันเป็นผลมาจากสิ่งเร้า

C คือ ผลกรรมที่มีผลต่อพฤติกรรมที่เกิดขึ้น โดยที่

C^+ หมายถึง ผลกรรมที่ผู้แสดงพฤติกรรมแสดงแล้วมีผลทำให้พฤติกรรมเพิ่มขึ้น

C^- หมายถึง ผลกรรมที่ผู้แสดงพฤติกรรมแสดงแล้วมีผลทำให้พฤติกรรมลดลง

จากแผนภาพจะเห็นได้ว่าในสภาพแวดล้อม มีสิ่งเร้าที่ทำให้อินทรีย์แสดงพฤติกรรมออกมา ซึ่งพฤติกรรมนั้นจะมีผลกรรมตามมา และผลกรรมนั้นมีผลทำให้พฤติกรรมที่อินทรีย์แสดงออกมานั้นเพิ่มขึ้นหรืออยู่ในระดับคงที่ (ถ้าผู้แสดงพฤติกรรมมีความพึงพอใจในผลกรรมนั้น) หรือลดลง (ถ้าผู้แสดงพฤติกรรมไม่มีความพึงพอใจในผลกรรมนั้น) (สมโภชน์ เข็ยมสุภาภิก 2526 : 27) ตัวอย่าง

ที่บ้าน (A) ก. เห็นคุณแม่กำลังทำกับข้าวอยู่ (S) จึงเข้าไปขออนุญาตไป
 คุยกับเพื่อน (R) คุณแม่กำลังยุ่งอยู่กับการทำกับข้าวจึงอนุญาตให้ ก. ไปคุยกับเพื่อน
 (C^+) จากตัวอย่าง โอกาสที่ ก. จะไปขออนุญาตคุณแม่ขณะที่คุณแม่กำลังทำกับข้าวจะมี
 มากขึ้น เนื่องจาก ก. ได้รับผลกรรมที่พึงพอใจ

ที่บ้าน (A) ก. เห็นคุณแม่กำลังทำกับข้าวอยู่ (S) จึงเข้าไปขออนุญาตไป
 คุยกับเพื่อน (R) คุณแม่กำลังยุ่งอยู่กับการทำกับข้าวจึงไม่อนุญาตให้ ก. ไปคุยกับ
 เพื่อน (C^-) จากตัวอย่าง โอกาสที่ ก. จะไปขออนุญาตคุณแม่ขณะที่คุณแม่กำลังทำกับข้าว
 มีแนวโน้มลดลง เนื่องจาก ก. ได้รับผลกรรมที่ไม่พึงพอใจ

ดังนั้นการที่จะเข้าใจพฤติกรรมของใครก็ตาม จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องรู้ถึงผลกรรมที่มีอิทธิพลต่อบุคคลนั้น ๆ เสียก่อน จากนั้นถ้าต้องการปรับพฤติกรรมของบุคคลเหล่านั้นก็สามารถที่จะทำได้ โดยนำผลกรรมนั้นมาเป็นตัววางเงื่อนไขให้บุคคลเหล่านั้นแสดงพฤติกรรมที่พึงปรารถนา (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต 2526 : 28)

ผลกรรม หมายถึง ผลที่เกิดจากการกระทำและมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่เป็นเงื่อนไข เงื่อนไขผลกรรม แบ่งเป็น 2 ประเภทคือ (ชัยพร วิชชาวรม 2525 : 144-145)

1. เงื่อนไขการเสริมแรง (Contingency of Reinforcement) ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการให้ผลกรรมที่คนต้องการ สิ่งใดก็ตามที่สามารถสนองความต้องการของบุคคลได้ ล้วนเป็นแรงเสริม

2. เงื่อนไขการลงโทษ (Contingency of Punishment) ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการให้ผลกรรมที่คนไม่ต้องการ

พฤติกรรม หมายถึง สิ่งที่บุคคลกระทำ แสดงออก ตอบสนองหรือโต้ตอบต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในสภาพการณ์ใดสภาพการณ์หนึ่งที่สามารถสังเกตได้ วัดได้ตรงกันด้วยเครื่องมือที่เป็นวัตถุวิสัย ไม่ว่าจะการแสดงออกหรือการตอบสนองนั้นจะเกิดภายในหรือภายนอกร่างกาย เช่น การวิ่ง การอ่านหนังสือ การเต้นของหัวใจ การกระตุกของกล้ามเนื้อ เป็นต้น (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต 2526 : 23)

กระบวนการที่ใช้เพิ่มพฤติกรรมโดยการให้แรงเสริมเมื่อพฤติกรรมเกิดขึ้นแล้ว คือ การเสริมแรง (Reinforcement) (Miller 1980 : 71)

การเสริมแรง (Reinforcement) คือ การที่ทำให้พฤติกรรมของอินทรีย์เพิ่มขึ้น อันเป็นผลเนื่องมาจากการได้รับผลกรรม (Consequences) ที่พึงพอใจหลังจากแสดงพฤติกรรมนั้น หรืออันเป็นผลเนื่องมาจากความสำเร็จในการหลีกเลี่ยง (Avoidance) หรือการหนี (Escape) จากสิ่งเร้าที่อินทรีย์ไม่พึงพอใจ (Aversive Stimulus)

ซึ่งผลกรรมที่อินทรีย์พึงพอใจนั้นเรียกว่าตัวเสริมแรงทางบวก (Positive Reinforcer)
ส่วนสิ่งเร้าที่อินทรีย์ไม่พึงพอใจนั้นเรียกว่า ตัวเสริมแรงทางลบ (Negative Reinforcer)
(สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต 2526 : 30)

การเสริมแรงแบ่งเป็น 2 ชนิด คือ

1. การเสริมแรงทางลบ (Negative Reinforcement) คือ การที่อินทรีย์แสดงพฤติกรรมที่พึงปรารถนาเพิ่มขึ้นโดยการถอดถอนหรือเอาสิ่งที่ไม่ต้องการออกไปหลังจากแสดงพฤติกรรมนั้น (Kazdin 1980 : 28) สิ่งที่อินทรีย์สามารถหลีกเลี่ยงหรือเอาออกไปแล้วทำให้ความถี่ของพฤติกรรมเพิ่มขึ้นเรียกว่า แรงเสริมทางลบ (Negative Reinforcer) เช่น ความร้อน ความหนาว เสียงดัง แสงจ้า เป็นต้น ตัวอย่างการเสริมแรงทางลบ เช่น ในวันที่อากาศเย็นเราสวมเสื้อกันหนาว อากาศเย็นเป็นแรงเสริมทางลบที่เราต้องการหลีกเลี่ยง เราจึงสวมเสื้อกันหนาว เพราะเมื่อเราสวมเสื้อกันหนาวแล้วสภาพที่เราไม่พึงพอใจคือ อากาศหนาวถูกขจัดออกไป ซึ่งเป็นผลให้อินทรีย์แสดงพฤติกรรมที่พึงปรารถนาเพิ่มขึ้น แต่การลงโทษคือ การที่อินทรีย์แสดงพฤติกรรมไม่พึงปรารถนาหนึ่งก่อน แล้วจึงได้รับสิ่งที่ไม่พึงพอใจ

การลงโทษ แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. การลงโทษทางบวก คือ การที่อินทรีย์ได้รับสิ่งที่ไม่พึงพอใจหลังจากแสดงพฤติกรรมนั้นแล้ว ซึ่งมีผลทำให้ความถี่ของพฤติกรรมนั้นลดลง เช่น ก. มาทำงานสาย จึงถูกหัวหน้าตำหนิ

2. การลงโทษทางลบ คือ การที่อินทรีย์ถูกถอดถอนสิ่งที่พึงพอใจออกไปหลังจากแสดงพฤติกรรมนั้นแล้ว ซึ่งมีผลทำให้ความถี่ของพฤติกรรมนั้นลดลง เช่น ก. ขับรถฝ่าไฟแดง จึงถูกตำรวจจับ การถูกปรับเป็นการถอดถอนสิ่งที่ ก. พึงพอใจ หลังจากขับรถฝ่าไฟแดง

การเสริมแรง การลงโทษทางบวกและการลงโทษทางลบ สามารถแสดงเป็นตารางได้ดังนี้ (Kazdin 1980 : 36-38)

		ชนิดของสิ่งที่จะได้รับ	
		สิ่งที่พึงพอใจ	สิ่งที่ไม่พึงพอใจ
สิ่งที่จะได้รับหลังจากแสดงพฤติกรรม	การให้	การเสริมแรงทางบวก	การลงโทษทางบวก
	การถอดถอน	การลงโทษทางลบ	การเสริมแรงทางลบ

12] การเสริมแรงทางบวก (Positive Reinforcement) คือ การที่อินทรีย์แสดงพฤติกรรมเพิ่มขึ้น อันเป็นผลมาจากการที่อินทรีย์ได้รับสิ่งที่พึงพอใจ หลังจากแสดงพฤติกรรมนั้น (Kazdin 1980 : 28) สิ่งที่อินทรีย์ได้รับแล้วเกิดความพึงพอใจและแสดงพฤติกรรมนั้นเพิ่มขึ้น เรียกว่า แรงเสริมทางบวก (Positive Reinforcers) เช่น ขนม ของเล่น สมุด กินสอ เป็นต้น ในความหมายทั่วไป "แรงเสริมทางบวก" และรางวัล (Reward) จะคล้าย ๆ กัน ข้อแตกต่างคือ แรงเสริมทางบวกสามารถเพิ่มความถี่ของพฤติกรรมได้ แต่รางวัลเป็นสิ่งที่ได้รับตอบแทนเมื่อทำอะไรบางอย่าง ไม่จำเป็นจะต้องทำให้มีการเพิ่มความถี่ของพฤติกรรมนั้น ๆ (Kazdin 1980 : 29) ตัวอย่างการให้แรงเสริมทางบวก เช่น เด็กร้องไห้ก่อนเข้านอนแล้วมีคามาารคาเข้าไปอุ้ม พฤติกรรมการร้องไห้ก่อนเข้านอนของเด็กจะเพิ่มมากขึ้น เพราะการอุ้มเด็กเป็นการให้ความสนใจและการสัมผัสซึ่งเป็นการให้สิ่งที่เด็กพึงพอใจ

แรงเสริม (Reinforcer) แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. แรงเสริมปฐมภูมิหรือ แรงเสริมที่ไม่ได้วางเงื่อนไข (Primary or Unconditioned Reinforcer) เป็นแรงเสริมที่เป็นตัวตอบสนองความต้องการทางชีวภาพของอินทรีย์โดยตรง มีอำนาจในการเสริมแรงตามธรรมชาติ เช่น อาหารและน้ำ เป็นตัวเสริมแรงที่ไม่ได้วางเงื่อนไข สำหรับคนที่กำลังหิวและกระหาย

2. แรงเสริมทุติยภูมิ หรือแรงเสริมที่วางเงื่อนไข (Secondary or Conditioned Reinforcer) เป็นสิ่งที่ปกติไม่มีอำนาจในการเสริมแรง เมื่อนำมาใช้คู่กับตัวเสริมแรงปฐมภูมิตั้งแต่ครั้งแรกก็จะมีอำนาจเป็นตัวเสริมแรงที่มีอำนาจเท่ากับตัวเสริมแรงปฐมภูมิ ตัวอย่างตัวเสริมแรงที่มีอำนาจมาก เช่น เงิน ค่าชมเชย คะแนน เป็นต้น (Wilson and O'Leary 1980 :99-100) ตัวอย่าง ค่าชมเชย ปกติจะไม่เป็นแรงเสริมเป็นเพียงสิ่งไร้ธรรมชาติ สามารถนำค่าชมเชยมาทำเป็นแรงเสริมโดยนำมาคู่กับอาหาร เมื่ออินทรีย์ทำพฤติกรรมที่ต้องการแล้วก็ให้ค่าชมเชยและอาหารเป็นแรงเสริม เมื่อนำมาใช้คู่กันหลาย ๆ ครั้ง ค่าชมเชยตัวเดียวก็สามารถจะเป็นแรงเสริมได้ และสามารถนำมาใช้ในการเพิ่มความถี่ของพฤติกรรมที่ต้องการได้ (Kazdin 1980 :20)

แรงเสริมทางบวกแบ่งเป็น 5 ประเภท คือ

1. อาหาร และสิ่งที่เสพได้ เช่น ขนม เครื่องดื่ม บุหรี่ และหมากฝรั่ง เป็นต้น แรงเสริมชนิดนี้มีอำนาจในการเป็นแรงเสริมตามธรรมชาติ ซึ่งมีข้อจำกัดดังนี้

1.1 ไม่สามารถนำมาเป็นแรงเสริมได้ทุกเวลา เพราะขึ้นอยู่กับความต้องการของอินทรีย์ขณะนั้น เช่น ผู้ที่รับประทานอาหารเสร็จใหม่ ๆ อาหาร ย่อมไม่มีอำนาจในการเสริมแรงขณะนั้น

1.2 อาหารบางชนิดไม่อาจเป็นแรงเสริมสำหรับบางคน เพราะแต่ละคนย่อมมีความชอบอาหารแต่ละชนิดแตกต่างกันออกไป

1.3 ไม่สามารถนำอาหารมาเสริมแรงบุคคลได้ทันทีที่กระทำพฤติกรรมที่พึงปรารถนา เนื่องจากจะเป็นการรบกวนหรือชักขวางพฤติกรรมที่กำลังกระทำอยู่อย่าง ต่อเนื่อง เช่น การเสริมแรงด้วยอาหารแก่เด็กที่กำลังตั้งใจฟังครูสอน ย่อมเป็นการรบกวนการ เรียนการสอนในขณะนั้นได้

1.4 มีอุปสรรคในการจัดเตรียมอาหาร ตลอดจนอุปกรณ์ที่ใช้ โดยเฉพาะในรายที่ต้องเตรียมอาหารหลายชนิดสำหรับหลายบุคคล

2. แรงเสริมทางสังคม ได้แก่ คำชมเชย การยอมรับ การให้ความสนใจ แรงเสริมทางสังคมเป็นตัวเสริมแรงที่สามารถนำมาใช้ได้สะดวกและรวดเร็ว สามารถนำมาใช้ทั้งเป็นรายบุคคลและกลุ่มบุคคล โดยไม่ชักขวางพฤติกรรมที่กำลังกระทำอยู่ นำมาใช้ควบคู่กับแรงเสริมอื่นอย่างมีประสิทธิภาพ ข้อจำกัดของแรงเสริมชนิดนี้ คือ ไม่สามารถใช้เป็นแรงเสริมสำหรับทุกคน เนื่องจากบางคนไม่พึงพอใจ สิ่งที่ดีควรกระทำคือ จะต้องนำแรงเสริมชนิดนี้มาใช้โดยโยงความสัมพันธ์ระหว่างแรงเสริมทางสังคมกับสิ่งที่ดีอื่นที่พึงพอใจ

3. หลักการ ของฟรีแมค (Premack's Principle) นำสิทธิพิเศษและกิจกรรมที่ชอบมาเสริมแรงให้กระทำพฤติกรรมที่พึงปรารถนา โดยการนำกิจกรรมอื่นที่ชื่นชอบมากกว่าที่สุด มาเสริมแรงกิจกรรมที่ชอบทำน้อยที่สุด เช่น นำพฤติกรรม การดูโทรทัศน์ (ชอบทำมากที่สุด) มาเสริมแรงพฤติกรรม ทำการบ้าน (ชอบทำน้อยที่สุด)

หลักการ ของฟรีแมคมีข้อจำกัดดังนี้คือ

3.1 ไม่สามารถเสริมแรงได้ทันทีเมื่ออินทรีย์กระทำพฤติกรรมที่พึงปรารถนา เนื่องจากจะเป็นการ รบกวนหรือชักขวางพฤติกรรมที่กำลังกระทำอยู่ เช่น เกี่ยวกับการ เสริมแรงด้วยอาหาร

3.2 มีความยากลำบากในการจัดกิจกรรม เพราะพฤติกรรมบางอย่างต้องจัดเป็นกลุ่ม เช่น จักงานวิ่งเร็ว หรือกิจกรรมมันเทิงที่อินทรีย์ชอบ

3.3 มีกิจกรรมหลายชนิดให้เลือก เนื่องจากแต่ละบุคคลมีความชอบในกิจกรรมแต่ละชนิดแตกต่างกันออกไป ยากลำบากต่อการสนองความต้องการของแต่ละอินทรีย์

3.4 กิจกรรมบางชนิดไม่สามารถนำมาเป็นแรงเสริมได้ เช่น การนอนการรับประทานอาหาร เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่ทุกคนจะต้องได้รับอยู่แล้ว

4. การให้ข้อมูลย้อนกลับ (Informative feedback) เป็นการให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำของบุคคลที่ผ่านไปแล้วว่าเหมาะสมหรือไม่ เช่น ผลของการใช้โปรแกรมการปรับพฤติกรรม ปรับพฤติกรรมโคพฤติกรรมหนึ่ง (Kazdin 1977 : 39-43)

5. เบี้ยอรอดกร (Token Economy) คือ การเสริมแรงที่ใช้เบี้ย คะแนน แคมหรือดาว เป็นต้น เป็นตัวเสริมแรงพฤติกรรมที่พึงปรารถนา โดยนำ เบี้ย คะแนน แคม หรือดาว ไปแลกเปลี่ยนเป็นตัวเสริมแรงอื่น ๆ เช่น ขนม กินสอ ปากกา เวลาว่าง หรือสิ่งอื่นที่อินทรีย์ต้องการ (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต 2526 : 95-96)

เบี้ยอรอดกร เป็นตัวเสริมแรงทางบวกที่สามารถนำมาใช้เสริมแรงได้ทันที สะดวกและมีประสิทธิภาพ เป็นตัวเสริมแรงทางบวกชนิดที่ต้องวางเงื่อนไข ได้แก่ เบี้ย ดาว แคม คุปองหรือคิ้ว ซึ่งสามารถนำไปแลกเปลี่ยนเป็นตัวเสริมแรงอื่น ๆ ได้มากกว่า 1 ตัว จึงทำให้เป็นตัวเสริมแรงแผ่ขยาย (Generalized Reinforcer) และมีประสิทธิภาพในการเป็นตัวเสริมแรงอย่างมาก (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต 2526 : 104) ข้อดีของเบี้ยอรอดกร มีดังนี้คือ

1. เป็นตัวเสริมแรงที่มีอำนาจในการเสริมแรงอย่างมาก มีความสามารถในการรักษาหรือเพิ่มระดับของพฤติกรรมได้มากกว่าตัวเสริมแรงตัวอื่น ๆ เช่น การยอมรับ คำชมเชย หรือทำกิจกรรมที่ชอบ

2. สามารถให้ไค้ทันทีที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่ต้องการ เพราะเบียร์รถกรทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อมระหว่างพฤติกรรมเป้าหมายกับตัวเสริมแรงตัวอื่น ๆ ที่ไม่สามารถนำมาเสริมแรงไค้ทันที เช่น อาหารหรือกิจกรรมที่ชอบทำ เป็นต้น เนื่องจากสามารถนำเบียร์ที่ไค้รับมาแลกไค้ในภายหลัง

3. เบียร์รถกรสามารถนำมาแลกเปลี่ยนเป็นตัวเสริมแรงไค้มากกว่า 1 ตัว สามารถนำมาแลกเปลี่ยนที่อื่นหรือต้องการไค้มากมาย ทำให้ไม่เกิดภาวะหมดประสิทธิภาพในการเสริมแรง

4. สามารถใช้ไค้ง่าย ใช้เสริมแรงบุคคลที่มีความต้องการและความพึงพอใจแตกต่างกันไค้ และไม่รบกวนพฤติกรรมที่กำลังกระทำอยู่

5. มีความสะดวกในการใช้ ไม่มีความยุ่งยากในเรื่องของการจัดเตรียมและการขนย้าย และจำนวนของเบียร์ยังแสดงถึงอัตราของการแสดงพฤติกรรมของอินทรีย์ควย (Kazdin 1977 : 44)

ข้อจำกัดของเบียร์รถกร คือ

1. ถ้ามีการยุติการให้เบียร์รถกรหลังจากการเกิดพฤติกรรมที่พึงปรารถนาขึ้นแล้ว จะทำให้อินทรีย์หยุดหรือลดพฤติกรรมนั้นอย่างรวดเร็ว เนื่องจากเรียนรู้ว่าการให้เบียร์รถกรมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่พึงปรารถนา

2. มีปัญหาเรื่องการเก็บรักษาหรือแลกเปลี่ยน เนื่องจากเป็นตัวเสริมแรงที่มีประสิทธิภาพ ทำให้บางคนอยากไค้ในทางที่ไม่ชอบธรรม อาจมีการขโมยหรือปลอมแปลงซึ่งมีผลทำให้ประสิทธิภาพของเบียร์รถกรลดลง (Kazdin 1977 : 44-45)

การใช้แรงเสริมด้วยเบี้ยอรรถรมีลำดับขั้นตอนในการใช้ดังนี้ (Kazdin 1977 : 47-52)

1. กำหนดชนิดและลักษณะของพฤติกรรมที่พึงปรารถนาให้ชัดเจน ถ้าสามารถกำหนดพฤติกรรมเป้าหมายให้ชัดเจน ก็สามารถที่จะดำเนินการได้ง่ายขึ้น
2. เลือกใช้วิธีการทดลองที่สามารถประเมินผลการใช้แรงเสริมได้
3. เลือกสิ่งที่จะนำมาใช้เป็นเบี้ยอรรถรม (Tokens) เบี้ยอรรถรมที่นิยมใช้กัน ได้แก่ บัตร แคม กระดาษ กาว เป็นต้น การเลือกสิ่งที่จะนำมาเป็นเบี้ยอรรถรม จะต้องคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม พฤติกรรมที่เป็นปัญหา และผู้ที่จะได้รับ การปรับพฤติกรรม โดยคำนึงว่าเบี้ยอรรถรมจะต้องมีลักษณะพิเศษ สะดวกในการใช้ ขนย้ายง่าย ปลอดภัย และควรมีเบี้ยสำหรับแต่ละบุคคล เช่น สีต่างกันหรือรูปร่างต่างกัน และเพื่อป้องกันการขโมย และมีความสะดวกในการนำไปแลกเปลี่ยนที่ทุกคนพึงพอใจ
4. เลือกตัวเสริมแรงที่จะใช้เป็นสิ่งแลกเปลี่ยน (Back-up Reinforcers) ซึ่งกระทำไ้ด้วยการสังเกตหรือสอบถามโดยตรง จะต้องกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนให้แน่นอน และแรงเสริมจะต้องมีอำนาจสูงที่จะจูงใจให้เกิดพฤติกรรมเพิ่มขึ้น
5. วางเงื่อนไขการเสริมแรงกับพฤติกรรมที่พึงปรารถนา โดยจะต้องแจ้งให้บุคคลที่จะได้รับการปรับพฤติกรรมทราบว่า จะให้การเสริมแรงหรือการลงโทษแก่พฤติกรรมใดบ้าง ซึ่งเงื่อนไขในการเสริมแรงอาจบอกด้วยวาจา ติดประกาศ หรือวิธีอื่น ๆ โดยจะต้องคำนึงถึงอายุ ความสามารถและระดับสติปัญญาของผู้ที่ได้รับการปรับพฤติกรรม

การทำสัญญาเงื่อนไข

การทำสัญญาเงื่อนไข เป็นวิธีหนึ่งที่ใช้ในการปรับพฤติกรรม ซึ่งเป็นวิธีการที่นำเทคนิคของการปรับพฤติกรรมแบบต่าง ๆ คือการเสริมแรง การลงโทษ และการให้รางวัลพิเศษ มาผสมผสานกันโดยทำเป็นสัญญาระหว่างผู้ปรับพฤติกรรม เช่น ผู้ปกครอง ครู หรือนักปรับพฤติกรรม กับผู้ที่ถูกปรับพฤติกรรม เช่น เด็ก นักเรียนหรือผู้ป่วย เป็นต้น

ซึ่งการทำสัญญานี้ โฮม (Homme 1969) เรียกว่า การทำสัญญาเงื่อนไข (Contingency contract)(Cited by Bootzin 1975 : 61) โดยสัญญาที่กระทำเช่นนั้น จะต้องกระทำร่วมกันทั้งสองฝ่าย และมีความเข้าใจในสัญญาตรงกัน ในสัญญาจะระบุถึงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมที่กระทำและตัวเสริมแรงที่จะได้รับ (Kazdin 1980 : 149) เช่น การทำสัญญาระหว่างครูและนักเรียนในห้องเรียน โดยการวางเงื่อนไขว่า ถ้าเด็กสามารถทำงานที่ครูมอบหมายได้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดครูจะให้เวลาว่างหรือการเลือกทำกิจกรรมที่ต้องการเป็นเวลา 5 หรือ 10 นาที

สจวต (Stuart 1971) (Cited by Kazdin 1981 : 149) กล่าวว่า การทำสัญญาเงื่อนไขที่ดีจะต้องประกอบด้วยหลัก 5 ประการคือ

1. สัญญาจะต้องระบุถึงรายละเอียดของเงื่อนไขที่แต่ละฝ่ายจะต้องกระทำและได้รับเมื่อทำตามสัญญาที่ระบุไว้ เช่น บิดามารดาต้องการให้บุตรทำการบ้านให้เสร็จหรือให้บุตรไปโรงเรียนทุกวัน ในขณะที่เด็กต้องการเล่นกับเพื่อน หรือได้รับอนุญาตให้ทำสิ่งที่ต้องการเป็นพิเศษ
2. จะต้องระบุถึงพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาที่ต้องการเปลี่ยนแปลง ซึ่งได้จากการสังเกตไว้แล้วอย่างชัดเจน นอกจากนี้ยังต้องสำรวจและระบุตัวเสริมแรงที่จะให้เมื่ออินทรีย์สามารถทำตามสัญญาได้
3. จะต้องระบุถึงโทษที่จะได้รับเมื่ออินทรีย์ไม่สามารถทำตามสัญญาที่กำหนดไว้ โดยจะต้องทำอย่างเป็นระบบ วางแผนอย่างรัดกุม และเป็นความยินยอมของทั้งสองฝ่าย เพื่ออินทรีย์จะโต้เถียงกันว่าเขาจะได้รับผลกรรมที่ไม่พึงปรารถนาเมื่อทำไม่ได้ตามสัญญา
4. จะต้องระบุรางวัลพิเศษ (Bonus) ที่จะให้ เมื่ออินทรีย์สามารถกระทำตามสัญญาได้อย่างสม่ำเสมอ เป็นระยะเวลาานพอสมควร ซึ่งจะมีประโยชน์ในโปรแกรมการปรับพฤติกรรมที่ไ้ระยะเวลาานาน ถ้าอินทรีย์ได้รับการเสริมแรงอย่างสม่ำเสมอเป็นระยะเวลาานอาจจะเกิดการซาซนต่อสัญญา การไม่รับรางวัลพิเศษจะช่วยแก้ปัญหานี้ได้

5. จะต้องระบุตัวเสริมแรงและอัตราที่ให้ จะต้องระบุคะแนนที่ได้ และให้การเสริมแรงตามที่ระบุไว้ การบอกคะแนนแก่ผู้อื่นที่เรียกว่าเป็นวิธีการให้ข้อมูลย้อนกลับ (Informative feedback) ซึ่งเป็นการเสริมแรงที่ทำให้ผู้อื่นที่มีความกระตือรือร้นที่จะทำตามสัญญาที่ระบุไว้

ข้อดีของการทำสัญญาเงื่อนไข

1. ผู้ถูกปรับพฤติกรรมได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการ ของโปรแกรม ทำให้ความรู้สึกถูกบังคับลดน้อยลง และยินยอมที่จะปฏิบัติตามสัญญาเงื่อนไขได้ง่าย ซึ่งจะทำให้โปรแกรมได้ผลดียิ่งขึ้น
2. ผลที่ได้รับจากสัญญาจะไม่ใช่สิ่งที่ทำให้เกิดความไม่พึงพอใจ (Aversive) มากนัก เนื่องจากผู้ถูกปรับพฤติกรรมมีส่วนร่วมในการกำหนดสัญญา ซึ่งเขาสามารถต่อรอง และเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสมได้
3. สัญญามีความยืดหยุ่นได้ ถ้าฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดไม่พอใจก็สามารถที่จะตกลงและแก้ไขใหม่ ไม่มีการบังคับตายตัว (Stuart & Lott 1972 Cited by Kazdin 1981 : 154)
4. สัญญาระบุเงื่อนไขได้อย่างชัดเจน โดยระบุถึงพฤติกรรมและผลกรรมไว้อย่างชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้เป็นแนวทางในการปฏิบัติตามสัญญาได้ง่ายขึ้น
5. การทำสัญญาเงื่อนไขมีประโยชน์ในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้ปรับพฤติกรรม เช่น บิดามารคากับบุตร หรือครูกับนักเรียน (Kazdin 1981 : 149-155)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มานน์ (Mann 1972 :73-78) ได้ทำการทดลองลดน้ำหนักโดยใช้สัญญาเงื่อนไข ผู้สมัครเข้าร่วมการทดลองเป็นหญิง 7 คน ชาย 1 คน อายุระหว่าง 18-33 ปี ผู้ร่วมการทดลองจะต้องลงชื่อในสัญญาเงื่อนไขที่ระบุถึง สิ่งมีค่าหรือเงินที่เขาจะได้รับเมื่อสามารถลดน้ำหนักได้เท่ากับที่ระบุไว้ในสัญญาภายในเวลาที่กำหนด ซึ่งเป็นการเสริมแรงและจะต้องเสียสิ่งมีค่าหรือเงินเมื่อไม่สามารถลดน้ำหนักได้เท่ากับที่ระบุไว้ในสัญญาในช่วงเวลาที่กำหนด ซึ่งเป็นการลงโทษ ผู้รับการทดลองทุกคนจะต้องมาชั่งน้ำหนัก ณ สถานที่ที่กำหนด ในวันจันทร์ พุธ ศุกร์ โดยใช้เครื่องชั่งเครื่องเดียวกันตลอดการทดลอง สัญญาระบุผลกรรมที่จะให้แก่ผู้ร่วมการทดลองเป็น 3 ระยะ คือ 1) ผลกรรมในทันที 2) ผลกรรมเมื่อครบสองสัปดาห์ 3) ผลกรรมเมื่อสิ้นสุดการทดลอง ทั้งมีรายละเอียดคือ ผลกรรมในทันที จะให้เมื่อผู้ร่วมการทดลอง สามารถลดน้ำหนักได้ 2 ปอนด์ในระยะทดลองโดยเทียบกับน้ำหนักในระยะเส้นฐาน จะได้สิ่งมีค่า 1 ชิ้น จากผู้ทดลอง และจะได้อีก 1 ชิ้นเมื่อสามารถลดน้ำหนักได้อีกทุก ๆ 2 ปอนด์ โดยเทียบจากการชั่งครั้งสุดท้ายหลังจากได้รับแรงเสริม แต่ถ้าผู้ร่วมการทดลองน้ำหนักเพิ่มขึ้น 2 ปอนด์ เมื่อเทียบกับระยะเส้นฐาน ก็จะเสียเครื่องประดับหรือของมีค่าให้ผู้ทดลอง 1 ชิ้น และจะเสียอีก 1 ชิ้นเมื่อน้ำหนักเพิ่มขึ้นทุก ๆ 2 ปอนด์ โดยเทียบจากการชั่งครั้งสุดท้ายหลังจากได้รับการลงโทษ ผลกรรมเมื่อครบสองสัปดาห์คือ เมื่อเริ่มระยะทดลองได้สองสัปดาห์แล้ว ผู้ร่วมการทดลองคนใดสามารถลดน้ำหนักได้มากที่สุดจะได้รับของมีค่าอีก 1 ชิ้น เป็นการเสริมแรงอีกชั้นหนึ่งซึ่งคือรางวัลพิเศษ (Bonus) และคนอื่น ๆ จะต้องเสียของมีค่าอีก 1 ชิ้นเป็นการลงโทษ และผลกรรมเมื่อสิ้นสุดการทดลองคือ เมื่อผู้ร่วมการทดลองสามารถลดน้ำหนักได้ตามจำนวนที่กำหนดในสัญญาของแต่ละคน ก็จะได้รับเงินหรือสิ่งมีค่าอีก 1 ชิ้น และออกจากโปรแกรมการลดน้ำหนักได้ เพื่อป้องกันการลดน้ำหนักมากเกินไปอันอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้ร่วมการทดลองได้ และผู้ร่วมการทดลองคนอื่น ๆ สามารถที่จะรับการทดลองต่อไปจนกว่าจะสามารถลดน้ำหนักได้เท่ากับที่ระบุในสัญญา ผลของการใช้การทดลองแบบสลับกลับ (ABAB) พบว่า ผู้ร่วมการทดลองทุกคนมีน้ำหนักเพิ่มขึ้นในระยะเส้นฐาน ลดลงในระยะทดลองทั้งสองระยะ และน้ำหนักเพิ่มขึ้นอีกเมื่อย้อนกลับสู่ระยะเส้นฐาน

อราโกนา, คาสซาดี และดราบแมน (Aragona, Cassady and Drabman 1975: 269-278) ได้ทำการทดลองลดน้ำหนักในเด็กที่มีน้ำหนักมากเกินไป (Overweight) โดยการทำสัญญาเงื่อนไข และความร่วมมือของบิดามารดา มีเด็กเข้าร่วมการทดลอง 15 คน อายุระหว่าง 5-11 ปี แบ่งแบบสุ่มออกเป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มแรกใช้การปรับสินไหมร่วมกับการให้แรงเสริม (Response-cost Plus Reinforcement) บิดามารดาของเด็กจะต้องมาทำสัญญากับผู้ทดลอง โดยจะต้องเป็นผู้ให้แรงเสริมแก่เด็ก กระตุ้นให้เด็กออกกำลังกายและบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับน้ำหนักของเด็กแต่ละวัน กลุ่มที่สองใช้การปรับสินไหมเพียงอย่างเดียว เมื่อเริ่มการทดลองบิดามารดาของเด็กทั้งสองกลุ่มจะต้องนำเงินจำนวนหนึ่งมาฝากไว้กับผู้ทดลอง และจะถูกยึดเงิน 25% เมื่อไม่มาพบผู้ทดลองเมื่อสิ้นสุดแต่ละสัปดาห์ 25% สำหรับการไม่บันทึกน้ำหนักของเด็กลงในแบบบันทึกให้เรียบร้อย และจะถูกยึดอีก 50% ที่เหลือเมื่อเด็กไม่สามารถลดน้ำหนักได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ และกลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มควบคุม น้ำหนักโดยเฉลี่ยในระยะเส้นฐานของเด็กกลุ่มแรก 105.5 ปอนด์ กลุ่มที่สอง 105.3 ปอนด์ และกลุ่มที่สามหรือกลุ่มควบคุม 99.3 ปอนด์ เมื่อสิ้นสุดการทดลองน้ำหนักเฉลี่ยที่เด็กในแต่ละกลุ่มลดลงคือ กลุ่มแรก 11.3 ปอนด์ กลุ่มที่สอง 9.5 ปอนด์ แต่กลุ่มควบคุมมีน้ำหนักเพิ่มขึ้น 0.9 ปอนด์ การติดตามผลในระยะ 8 สัปดาห์ต่อมา กลุ่มแรกน้ำหนักยังลดลง 7.9 ปอนด์ กลุ่มที่สอง 5.0 ปอนด์ แต่กลุ่มควบคุมมีน้ำหนักเพิ่มขึ้น 3.6 ปอนด์

ไวซอคกี, ฮอลล์ และคณะ (Wysocki, Hall et al 1979: 55-64) ได้ศึกษาอัตราการออกกำลังกายโดยการทำสัญญาเงื่อนไข ผู้ร่วมการทดลองเป็นชาย 7 คน หญิง 5 คน อายุระหว่าง 20-33 ปี โดยวัดจากระยะทางและเวลาของการออกกำลังกายในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เดิน วิ่ง ว่ายน้ำ ซี่จักรยาน เล่นบาสเกตบอล แบดมินตัน เทนนิส กอล์ฟ สกี สเก็ต เป็นต้น โดยผู้ร่วมการทดลองสังเกตพฤติกรรมกรรมการออกกำลังกายกันเอง โดยขณะที่ผู้ร่วมการทดลองคนหนึ่งออกกำลังกาย ผู้ร่วมการทดลองอีกสองคนจะเป็นผู้บันทึกพฤติกรรมและทำบันทึกการออกกำลังกายของแต่ละคนมาส่ง การทำสัญญาเงื่อนไขของการทดลองนี้ ผู้ร่วมการทดลองจะต้องนำเครื่องประดับหรือของมีค่า

จำนวน 6 ชิ้น มาประกันไว้ที่ผู้ทดลอง ของมีค่าที่นำมาประกันไว้ถ้าถูกยักจะนำไปบริจาค
แก่องค์การการกุศล ผู้รับการทดลองจะได้ของที่นำมาประกันไว้คืนก็ต่อเมื่อสามารถออกกำลัง
กายได้ครบตามเกณฑ์ที่ระบุไว้ในสัญญา และนำแบบบันทึกการออกกำลังกายที่ครบถ้วนมา
ส่งผู้ทดลองสัปดาห์ละครั้ง ผู้ทดลองจะให้คะแนนโดยคิดคะแนนจากอัตราของระยะทางและ
เวลาที่ใช้ในการออกกำลังกาย ผลปรากฏว่า ผู้ถูกทดลองได้คะแนนเฉลี่ยของการออกกำลัง
กายในระยะเส้นฐาน 5.0 คะแนน ระยะทำสัญญาเงื่อนไข ครั้งที่ 1 ได้ 16.6 คะแนน
เมื่อหยุดใช้สัญญาได้ 1 คะแนน และเมื่อใช้สัญญาระยะที่สองได้ 14.8 คะแนน

บริสตอล และสโลน (Bristol and Slone 1974 : 271-285) ได้ทดลอง
ใช้การทำสัญญาเงื่อนไขในการเพิ่มอัตราเวลาที่ใช้ในการเรียนและผลการเรียนของนักศึกษา
ระดับปริญญาตรีที่ลงทะเบียนเรียนวิชาจิตวิทยา และอาสาสมัครเข้าร่วมการทดลองจำนวน
36 คน โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ผู้ทดลองบอกผู้ร่วมการทดลองทุกคนว่า ทุกคนจะต้องบันทึก
เวลาที่ใช้ในการเรียน และจะต้องนำแบบบันทึกมาส่งผู้ทดลองทุกวันพฤหัสบดีก่อนเข้าเรียน
ทุกคนจะได้รับเงินค่าตอบแทนสำหรับการบันทึกในแบบบันทึกเป็นเงินจำนวน 5 ดอลลาร์ สำหรับ
เวลาทั้งหมด 10 วัน โดยไม่คำนึงว่าผลการบันทึกจะเป็นเช่นไร และเมื่อระยะเวลาที่ผ่านมา
ไปผู้ร่วมการทดลองจะถูกแบ่งเข้ากลุ่มเป็น 3 กลุ่ม โดยแบ่งกลุ่มตามคะแนนการทดสอบครั้งแรก
ในแต่ละกลุ่มให้มีจำนวนผู้ได้คะแนนสูงและต่ำเป็นจำนวนเท่า ๆ กัน แล้วแบ่งแบบสุ่มเป็นกลุ่มที่ 1
กลุ่มที่ 2 และกลุ่มที่ 3 กลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มควบคุม กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มควบคุม
กลุ่มแรกไม่ต้องทำการทดลองใด ๆ กลุ่มที่ 2 ผู้ร่วมการทดลองบันทึกเวลาที่ใช้ในการเรียน
ลงในแบบบันทึกด้วยตนเองตลอดการทดลอง แต่จะไม่มีภาระเสริมหรือการลงโทษต่อผล
การเรียนหรือพฤติกรรมที่กระทำเกี่ยวกับการเรียน เมื่อสิ้นสุดการทดลองจะได้รับเงินตอบแทน
ในการบันทึกข้อมูลเป็นเงินจำนวน 12 ดอลลาร์ กลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มทดลองโดยการทำสัญญา
เงื่อนไข จะต้องบันทึกรายละเอียดของเวลาที่ใช้ในการเรียน เช่น เวลาที่ใช้ในการอ่าน
เรียน พิมพ์ หรือทำงานที่อาจารย์มอบหมาย โดยใช้การทดลองแบบสลับกลับ ระยะที่ 1
เป็นระยะเส้นฐาน ใช้เวลา 18 วัน ผู้ร่วมการทดลองบันทึกเวลาที่ใช้ในการเรียนโดยไม่มี

การทำสัญญาเงื่อนไขใด ๆ ระยะเวลา 2 เป็นระยะทดลองโดยใช้สัญญาเงื่อนไข โดยผู้ร่วมการทดลองทุกคนจะต้องลงชื่อรับทราบสิ่งที่จะต้องทำตามสัญญา 5 ข้อ คือ 1) จะต้องทำงานเกี่ยวกับการเรียนที่อาจารย์มอบหมาย โดยเขียนรายละเอียดของงานที่จะให้ทำลงในการ์ดของแต่ละคนภายในเวลาที่กำหนด 2) จะต้องบันทึกรายละเอียดของเวลาที่ใช้ลงในแบบบันทึกความซื่อสัตย์ 3) จะต้องบันทึกรายละเอียดทุกวัน 4) จะต้องมาพบผู้ทดลองสัปดาห์ละครั้งตามเวลาที่กำหนด 5) ผู้ร่วมการทดลองจะได้รับเงินตอบแทนตามอัตราที่ตั้งไว้ตามผลการทดสอบของแต่ละคน โดยตลอดระยะเวลา 2 จะทำการทดสอบ 3 ครั้ง ระยะเวลา 3 ทำเช่นเดียวกับระยะเวลา 1 และระยะเวลา 4 ทำเช่นเดียวกับระยะเวลา 2 ผลปรากฏว่าผู้ร่วมการทดลองกลุ่มที่สามมีคะแนนทดสอบผลการเรียนสูงกว่าสองกลุ่มแรก

เคลลีและสโตคส์ (Kelly and Stockes 1982 : 447-454) ได้ทดลองใช้การทำสัญญาเงื่อนไขในการปรับปรุงผลการเรียนของนักเรียนจำนวน 13 คน หญิง 1 คน ชาย 12 คน อายุระหว่าง 16-21 ปี (อายุเฉลี่ย 18 ปี) เด็กในกลุ่มตัวอย่างนี้เป็นเด็กที่ต้องออกจากโรงเรียนระหว่างการเรียนในระดับชั้นมัธยม เนื่องจากสาเหตุต่าง ๆ เช่น ไม่สนใจการเรียน มีปัญหาทางครอบครัว ตั้งครรภ์และปฏิบัติผิดกฎระเบียบของโรงเรียน เด็กแต่ละคนที่อาสาสมัครเข้ารับการทดลองจะต้องเข้าเรียนวิชาพื้นฐานสัปดาห์ละ 2.5 ชั่วโมง และการฝึกอาชีพอีกสัปดาห์ละ 2.5 ชั่วโมง เพื่อนำความรู้จากการเรียนนี้ไปสอบเทียบเพื่อรับประกาศนียบัตรระดับมัธยมศึกษา แต่ละคนจะได้รับค่าตอบแทนเป็นเงิน 2.35 ดอลลาร์ต่อ 1 ชั่วโมงที่เข้ามาเรียนในห้องเรียน ในระยะสั้นฐาน เด็กแต่ละคนจะทำงานที่ครูสั่งลงในสมุด ครูจะตรวจให้คะแนนและคืนสมุดไปให้เด็กทบทวนทุกวัน ครูจะปฏิบัติคือเด็กไปถามปกติคือ จะมีการตกเดือน กุหรือซีเนะ ในระยะนี้เด็กจะได้รับเงินค่าตอบแทนสำหรับเวลาที่เรานำเข้าชั้นเรียนชั่วโมงละ 2.35 ดอลลาร์ ระยะต่อมาเป็นระยะของกาทำสัญญาเงื่อนไข จะเป็นการทำสัญญาระหว่างครูกับนักเรียน ครูจะบอกเด็กว่าต่อไปนี้เด็กจะได้รับเงินตอบแทนตามจำนวนข้อของงานที่ทำได้ถูกต้อง โดยครูและเด็กจะเป็นผู้ตกลงกันในอัตราของจำนวนข้อและจำนวนเงินที่จะได้รับ ในสัญญาเงื่อนไขจะระบุเป้าหมายในแต่ละวันและแต่ละสัปดาห์

เด็กจะได้รับเงินมากขึ้นตามจำนวนข้อที่ทำได้ถูกต้อง ถ้าเด็กสามารถทำตามเป้าหมายได้ ทุกวันจำนวนเงินก็จะเพิ่มขึ้นตามไปด้วย เช่น วันแรกถ้าทำได้ตามเป้าหมายจะได้เงิน 2 ดอลลาร์ ถ้าวันที่สามทำได้ตามเป้าหมายจะได้เงินเพิ่มเป็น 3 ดอลลาร์ เช่นนี้เรื่อยไปและถ้าเด็กทำตามเป้าหมายในแต่ละสัปดาห์ได้อีกก็จะได้รับเงินเพิ่มขึ้นอีก ระยะที่ 3 ทำเช่นเดียวกับระยะที่ 1 และระยะที่ 4 ทำเช่นเดียวกับระยะที่ 2 ผลการทดลองพบว่า เด็กที่เข้าทดลองตลอดการทดลองสามารถทำงานได้ถูกต้องเพิ่มขึ้นในระยะเวลาการทำสัญญาเงื่อนไข ทุกคน

งานวิจัยที่นำมาเสริมแรงโดยใช้เบี้ยอรรถกรมาใช้ได้อย่างได้ผลดี เช่น บรอดเคน และคณะ (Broden et al 1970: 314-349) ใช้การเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรในการลดพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาในชั้นเรียนของเด็กเกรด 7-8 จำนวน 13 คน เช่น ปัญหาเกี่ยวกับการพูด การอ่าน การไม่เชื่อฟัง ขว้างปาอุปกรณ์การเรียน ทะเลาะวิวาทกัน ไม่สนใจการเรียน ไม่ทำงานที่ครูสั่ง โดยใช้เวลาร้อยละ 39 ของเวลาทั้งหมด เมื่อครูให้การเสริมแรงกับพฤติกรรมที่พึงปรารถนา เช่น ตั้งใจเรียนและทำตามที่ครูสั่ง พบว่าในวันแรกพฤติกรรมที่พึงปรารถนาเพิ่มขึ้นร้อยละ 70 และเมื่อให้แรงเสริมต่อมาพบว่าเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 83 เมื่อเทียบกับระยะที่ยังไม่ได้ให้การเสริมแรง

บริกแฮม และคณะ (Brigham et al 1972: 177-182) ใช้การเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรในการฝึกการลากเส้นเพื่อเขียนตัวอักษรของเด็กอนุบาลจำนวน 6 คน โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 3 คน โดยให้เบี้ยอรรถกรเป็น 2 แบบ คือ กลุ่มแรกให้แบบมีเงื่อนไข จะให้เบี้ยอรรถกรตามจำนวนข้อที่เด็กสามารถลากเส้นได้ถูกต้อง กลุ่มที่สองให้แบบไม่มีเงื่อนไข จะให้เบี้ยอรรถกรแก่เด็กตั้งแต่เริ่มต้นการเรียน แล้วทดลองสลับกันให้กลุ่มแรกได้รับเบี้ยอรรถกรแบบไม่มีเงื่อนไข และให้กลุ่มที่สองได้รับเบี้ยอรรถกรแบบมีเงื่อนไข พบว่าการเสริมแรงแบบมีเงื่อนไขเพิ่มความสามารถในการลากเส้นของเด็กมากกว่าการเสริมแรงแบบไม่มีเงื่อนไข นอกจากนี้การเสริมแรงแบบไม่มีเงื่อนไขยังทำให้ความสามารถของเด็กลดลง

ลาเฮ และดราบแมน (Lahey and Drabman 1974: 307-312) ทดลองใช้การเสริมแรงด้วยเบี้ยยรรดกรในการฝึกการอ่านคำศัพท์ของนักเรียนเกรด 2 จำนวน 10 คน โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 5 คน เด็กทั้งสองกลุ่มได้รับการฝึกการอ่านคำศัพท์วิธีเดียวกัน แต่ละกลุ่มทดลองได้รับเบี้ยยรรดกรเมื่ออ่านคำศัพท์ได้ถูกต้อง แต่กลุ่มควบคุมไม่ได้รับ พบว่าเด็กกลุ่มทดลองที่ได้รับเบี้ยยรรดกรเมื่อสามารถอ่านคำศัพท์ได้ถูกต้องได้เร็วกว่าเด็กกลุ่มที่ไม่ได้รับเบี้ยยรรดกร

ฮอร์เนอร์ และเคลิซ (Horner and Kelitz 1975: 301-309) ได้ใช้การเสริมแรงด้วยเบี้ยยรรดกร ในการฝึกการแปรงฟันอย่างถูกวิธีของเด็กปัญญาอ่อน จำนวน 8 คน ชาย 6 คน หญิง 2 คน ที่มีคะแนนเฉลี่ยของระดับสติปัญญา 43.1 โดยแบ่งขั้นตอนการแปรงฟันเป็น 15 ขั้นตอน แบ่งเด็กออกเป็น 2 กลุ่ม และแบ่งวิธีสอนออกเป็น 3 วิธี คือ วิธีแรกสอนด้วยคำพูด (Verbal Instruction) วิธีที่สองให้ดูตัวแบบ (Modeling) วิธีที่สาม ช่วยจับมือเด็กขณะที่สอน (Physical assistance) ทำการสอนเป็นรายบุคคล กลุ่มที่หนึ่ง จะได้รับการเสริมแรงด้วยเบี้ยยรรดกรและแรงเสริมทางสังคม เด็กกลุ่มที่สองได้รับแค่แรงเสริมทางสังคมเพียงอย่างเดียว ผลปรากฏว่า เด็กทั้งสองกลุ่มมีความสามารถในการแปรงฟันอย่างถูกวิธีเพิ่มขึ้นทุกคน

อัลลัน และโรเบิร์ตส (Ayllon and Roberts 1974 : 71-76) ใช้การเสริมแรงด้วยเบี้ยยรรดกรต่อการเพิ่มพฤติกรรมกรรมการอ่าน และลดพฤติกรรมก่อกวนในชั้นเรียนของนักเรียนเกรด 5 จำนวน 5 คน พฤติกรรมก่อกวนที่นักเรียนทั้ง 5 คนกระทำบ่อย คือ ดุกจากที่นั่ง พูดคุยขณะที่ครูกำลังสอนหรือให้ทำงานที่มอบหมายแก่เพื่อน หยิบสิ่งของหรืออุปกรณ์การเรียนของเพื่อน ครูดำเนินการโดยให้การเสริมแรงแก่พฤติกรรมกรรมการอ่านโดยจากความถูกต้องของการทำแบบฝึกหัดหลังการอ่าน และคะแนนจากการทำแบบฝึกหัด สามารถนำมาแลกเปลี่ยนกิจกรรม สิทธิพิเศษ การเล่นเกม เป็นต้น ผลปรากฏว่าในระยะที่ยังไม่ได้รับการเสริมแรงนักเรียนแสดงพฤติกรรมก่อกวนในชั้นเรียนขณะที่ครูให้อ่านหนังสือหรือทำแบบฝึกหัด

ประมาณ 40-50% ของเวลาทั้งหมด เมื่อมีการเสริมแรงแก่พฤติกรรมกรรมการอ่าน พฤติกรรม
 ก่อทวนลดลงเหลือ 15% และเมื่อหยุดการเสริมแรงพฤติกรรมก่อกวนเพิ่มขึ้นเป็น 37% เมื่อ
 กลับมาใช้การเสริมแรงอีกครั้ง พฤติกรรมก่อกวนลดลงเหลือ 8% และสามารถทำแบบฝึกหัด
 ได้ถูกต้องกว่าระยะที่ยังไม่ให้การเสริมแรง

แซนดร้า และทอมัส (Sandra and Thomas 1972: 73-78) ได้ศึกษา
 การให้แรงเสริมในการเพิ่มพฤติกรรมนั่งอยู่กับที่ของเด็กที่นอนอยู่ไม่สุขเกินปกติที่มีระดับสติปัญญา
 ต่ำ อายุ 4 ปี พฤติกรรมที่เด็กคนนั้นกระทำบ่อย คือ ชอบกระโดดในห้อง นอนลงกับพื้น
 เมื่อเด็กนั่งอยู่กับที่ เขาไปจับมือเด็กมานั่งกับที่เมื่อเด็กเดินมาใกล้ที่นั่งของเขา และให้คุปอง
 แก่เด็กเพื่อนำมาแลกขนมทุกวันหลังการทดลองเมื่อเขานั่งได้นาน 10 วินาทีขึ้นไป และครูไม่
 สนใจเมื่อเด็กกระโดดไปมา ลุกจากที่ หรือนอนลงกับพื้น แบ่งการทดลองออกเป็น 4 ระยะ
 คือ ระยะแรก บันทึกพฤติกรรมที่เด็กกระทำ กระโดด ลุกจากที่นั่ง นอนลงกับพื้น พบว่า
 เด็กไม่นั่งเก้าอี้ของคนเลย ระยะที่สองครูอุ้มเด็กมานั่งที่เก้าอี้ เอาของเล่นให้เล่น ชมเชย
 กับการนั่งที่เก้าอี้ของเขาและให้คุปองเมื่อนั่งนาน 10 วินาที และเมื่อเขาลุกจากที่นั่งครูจะ
 ไม่สนใจ และเมื่อสิ้นสุดระยะนี้เด็กมีพฤติกรรมนั่งอยู่กับที่ถึง 62.5% ของเวลาทั้งหมด
 ที่สังเกต ระยะที่สาม ครูทำเช่นเดียวกับระยะแรกคือ ไม่ให้ความสนใจหรือการเสริมแรงใด ๆ
 ปรากฏว่า พฤติกรรมนั่งกับที่ของเด็กเพิ่มขึ้นเป็น 60% จากระยะเส้นฐาน แสดงว่าการเสริม
 แรงด้วยคำชมเชย ความสนใจและเบี่ยงรุดกรสามารถเพิ่มพฤติกรรมที่พึงปรารถนาได้

จากผลงานวิจัยที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าเบี่ยงรุดกรสามารถใช้ในการปรับพฤติกรรม
 ได้ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ และใช้ปรับพฤติกรรมได้หลายสถานที่ เช่น ที่โรงเรียน ที่บ้านหรือ
 ที่อื่น ๆ และนอกจากนี้ยังปรับพฤติกรรมได้หลายชนิด เช่น การฝึกการอ่าน การเขียน
 การแปร่งพัน เป็นต้น และเทคนิคของการปรับพฤติกรรมโดยการทำสัญญาเงื่อนไขยังสามารถ
 นำมาใช้ในการปรับพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น การลดน้ำหนัก การออกกำลังกาย การปรับ
 ประสิทธิภาพการเรียน อย่างได้ผล เนื่องจากเบี่ยงรุดกรเป็นตัวเสริมแรงที่มีประสิทธิภาพสามารถ
 นำมาใช้ได้อย่างได้ผลดีและการทำสัญญาเงื่อนไขเป็นเทคนิคการปรับพฤติกรรมที่นำมาใช้ได้ผลดีกับ

พฤติกรรมหลายชนิด ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำการทำสัญญาเงื่อนไขมาใช้ปรับพฤติกรรมโดยนำ เบี้ยอรรถร เป็นตัวเสริมแรงในการลดพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาในชั้นเรียน

ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ (Independent variable) คือ สัญญาเงื่อนไข

ตัวแปรตาม (Dependent variable) คือ พฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาในชั้นเรียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษามลการ ทำสัญญาเงื่อนไขต่อการ ลดพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาในชั้นเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่สอง โรงเรียนเจ้าพระยาวิทยาคม

สมมติฐานของการวิจัย

สัญญาเงื่อนไข สามารถลดพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาในชั้นเรียนของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่สอง

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. การเสริมแรงทางบวก (Positive reinforcement) ในการทดลอง นี้จะให้เบี้ยอรรถรโดยใช้คะแนนที่ได้จากการแบ่งช่วงเวลาของการ สังเกตในแต่ละวันเป็น เบี้ยอรรถร จำนวนคะแนนเต็มคิกจากจำนวนช่วงเวลาที่เกิดในแต่ละวันคือ 90 ช่วงเวลา ให้ 1 คะแนนคือ 1 ช่วงเวลา และจะหักคะแนนตามจำนวนช่วงเวลาที่เกิดแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา คะแนนที่เหลือคือคะแนนที่แต่ละคนได้รับคือ 1 ครั้ง ของการ สังเกต

2. การลงโทษ (Punishment) ลงโทษโดยการหักคะแนนตามจำนวนช่วงเวลาที่เกิดแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาในชั้นเรียน มากกว่าอัตราเฉลี่ยคือ 1 วันของ

พฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาในระยะสั้นฐาน โดยหักช่วงละ 1 คะแนนจากคะแนนที่ได้รับ แต่ครั้งของการสังเกต

3. รางวัลพิเศษ (Bonus) ให้เด็กเลือกเทพเพลงที่ชอบ 1 คลับหรือหนังสือที่ชอบได้ 1 เล่ม เมื่อเด็กไม่แสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาเลยติดต่อกันเป็นเวลา 5 ครั้งของการสังเกต

4. พฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา (Undesireable behaviors) หมายถึงพฤติกรรมที่เด็กแสดงในชั้นเรียนขณะที่มีการสอนดังนี้คือ

4.1 ส่งเสียงกึ่งและทำให้เกิดเสียงรบกวนโดยการเปล่งเสียงจากลำคอหรือทำให้เกิดเสียงกึ่งโดยวิธีใด ๆ เช่น ตะโกน ฦวปาก เป่าปาก หัวเราะ เคาะโต๊ะ หรืออุปกรณ์การเรียน คบมือ กระทบเท้า

4.2 พูกคุยกับเพื่อนหรือพูดแทรก โดยเสียงอาจไม่ดังขณะที่อาจารย์กำลังสอน

4.3 ลุกจากเก้าอี้ของคนโดยการลุกยืนหรือเดินออกจากที่ของคน โดยไม่ได้รับอนุญาตจากอาจารย์ผู้สอน

4.4 เล่นในขณะที่อาจารย์กำลังสอนโดย แหย่เพื่อน เล่นของเล่นหรือวัสดุอื่น หรือหันมาข้างหลังโดยไม่สนใจการสอน

4.5 มองไปนอกห้องเรียน หรือฟุบลงกับโต๊ะ

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่สอง โรงเรียนเจ้าพระยาวิทยาคมที่เรียนในห้องเรียนเดียวกัน จำนวน 5 คน ที่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาในชั้นเรียนตามคำรายงานและการคอบแบบสอบถามของอาจารย์ผู้สอนจำนวน 5 ท่าน และจากการสังเกตของผู้วิจัยและผู้ช่วยสังเกตพฤติกรรมก่อนการทดลอง

2. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะพฤติกรรมที่ระบุในคำจำกัดความ
3. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะชั่วโมงการสอนสังคมศึกษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. เป็นการ เสนอวิธีปรับพฤติกรรม ที่เป็นอุปสรรคต่อการ เรียนการสอนในชั้นเรียน
วิธีหนึ่ง
2. เป็นเทคนิคการปรับพฤติกรรม ที่เปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในการทำสัญญา
ซึ่งก่อให้เกิดความใกล้ชิดระหว่างนักเรียนและอาจารย์ และเป็นแนวทางให้เด็กรับผิดชอบ
ต่อสิ่งที่กระทำ
3. เป็นแนวทางในการทำวิจัยที่เกี่ยวข้องต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย